

PHS

PROGRAM FOR
CHILD PROTECTION
FROM SEXUAL ABUSE

Συνεργαζόμενα Πανεπιστήμια

DARTMOUTH

Yale University
School of Medicine

Φορέας Διοργάνωσης

Σε Συνεργασία

ΙΔΡΥΜΑ
ΜΠΟΔΟΣΑΚΗ

Με την υποστήριξη της
Goldman Sachs Gives

Υπό την Αιγίδα
του Υπουργείου Υγείας

**Σεξουαλική Κακοποίηση Παιδιών:
Ώρα για δράση από τους Επαγγελματίες Υγείας**

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΕΣ

Μαρία Κυριαζή

Παιδίατρος – Αναπτυξιολόγος, Επιμελήτρια Α' ΕΣΥ, Α' Παιδιατρική Κλινική Α.Π.Θ

Ελίζα Μιχαηλίδου

Παιδίατρος Διευθύντρια ΕΣΥ, Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων Παιδων, Γ' Π/Δ ΑΠΘ

Δέσποινα Τράμμα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής-Παιδ.Νεφρολογίας ΑΠΘ, Δ' Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παπαγεωργίου

12.00-12.10

Χαιρετισμοί

12.10-12.35

Βέλτιστες πρακτικές στη συνέντευξη: «Πώς να μιλήσω με το παιδί και την οικογένεια»

Αλέξανδρος Πάνος

Παιδίατρος, Νοσοκομείο Παιδων «Π. & Α. Κυριακού», Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΛΜΣΑ

12.35-13.00

Σημεία κλειδί στην κλινική εξέταση του παιδιού με υποψία σεξουαλικής κακοποίησης

Λίνα Μιχαλά

Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδικής και Εφηβικής Γυναικολογίας ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

13.00-13.10

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

13.10-13.35

Ο ιατρός αντιμετώπις με ευρήματα σεξουαλικής κακοποίησης: αξιολόγηση και διερεύνηση

Ανδρέας Καλαμπαλίκης

Μαιευτήρας / Γυναικολόγος · Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

13.35-14.00

Η ιατροδικαστική εκτίμηση μετά την αναφορά

Κωνσταντίνος Κάτσος

Ιατροδικαστής, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

14.00-14.10

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

14.10-14.35

Κλινικός αλγόριθμος διαχείρισης : Από την ανησυχία στην προστασία του παιδιού

Αλεξάνδρα Σολδάτου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Β' Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο Παιδων «Π. & Α. Κυριακού»

14.35-15.00

Νομικά ζητήματα προστασίας του παιδιού με υποψία σεξουαλικής κακοποίησης : Ο ρόλος των επαγγελματιών υγείας.

Ηλέκτρα Κουτσούκου

Δρ. Δικαιωμάτων Παιδιού, Δικηγόρος, Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

15.00-17.00

Κλινικό φροντιστήριο για την σεξουαλική κακοποίηση των παιδιών

Το ELIZA – Σωματείο Κατά της Κακοποίησης του Παιδιού ιδρύθηκε στην Ελλάδα το 2008, με μοναδικό σκοπό την προστασία των παιδιών από κάθε μορφή κακοποίησης. Οι δράσεις του, από την ίδρυση του έως σήμερα, στοχεύουν στην Ευαισθητοποίηση και Κινητοποίηση των Πολιτών ενάντια στη βία στα παιδιά, στην Πρόληψη του φαινομένου, τον πρώιμο Εντοπισμό και την Αναγνώριση των περιστατικών κακοποίησης, προκειμένου να ληφθούν μέτρα για την ανακούφιση των παιδιών που βιώνουν καθημερινά το μαρτύριο της βίας.

www.eliza.org.gr

Μαρία Κυριαζή

Παιδίατρος-Αναπτυξιολόγος, Επιμελήτρια Α΄ ΕΣΥ, Α΄ Παιδιατρική Κλινική ΑΠΘ, Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1975. Το 2004 πήρε το πτυχίο Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ. με «Λίαν καλώς». Από το 2005 έως το 2009 ασκήθηκε στην ειδικότητα της Παιδιατρικής στην Α΄ Π/Δ Κλινική Α.Π.Θ. Γ.Ν.Θ. Ιπποκράτειο. Το 2009 απέκτησε τον τίτλο Ιατρικής ειδικότητας Παιδιατρικής. Από τις 26/1/2012 έως σήμερα εργάζεται ως Παιδίατρος Επιμελήτρια Α΄ Ε.Σ.Υ. στην Α΄Π/Δ Κλινική Α.Π.Θ., στο Κέντρο Αναπτυξιακής Παιδιατρικής «Απόστολος Φωκάς». Το 2020 ανακηρύχθηκε με «Άριστα» διδάκτορας του Τμήματος Ιατρικής Σχολής Α.Π.Θ. Κατέχει άριστα την αγγλική γλώσσα, έχει καλή γνώση της γαλλικής γλώσσας. Δημοσίευσε άρθρα και μελέτες: συνολικά 11 δημοσιεύσεις σε ελληνικά, 16 δημοσιεύσεις σε ξένα περιοδικά.

Ελισάβετ (Ελίζα) Μιχαηλίδου

Παιδίατρος, Διευθύντρια ΕΣΥ

Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων Παίδων (ΜΕΛΠ), Γ΄ Παιδιατρική Κλινική Γ.Ν.Θ.Ιπποκρατείου

Γεννήθηκε στα Γρεβενά και μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη. Αποφοίτησε από το τμήμα Ιατρικής της Σχολής Επιστημών Υγείας του ΑΠΘ το 1992 και έλαβε τίτλο ειδικότητας Παιδιατρικής τον Ιανουάριο του 2000. Από το 2000 έως σήμερα εργάζεται ως ιατρός ΕΣΥ αρχικά στο Γ.Ν.Ζακύνθου, από το 2003-2013 στο Νοσοκομείο Ειδικών Παθήσεων Θεσσαλονίκης και από το 2013 έως σήμερα στη Μονάδα Ειδικών Λοιμώξεων Παίδων της Γ΄ Παιδιατρικής ΑΠΘ του Γ.Ν.Θ.Ιπποκρατείου, με ειδικό ενδιαφέρον στις λοιμώξεις. Ασχολείται με την Εξειδικευμένη Υποστήριξη της Ζωής στα Παιδιά ως εκπαιδύτρια του APLS από το 2006, ενώ το 2016 συμμετείχε στο Εθνικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νοσοκομειακών Γιατρών για τη Διαχείριση Περιστατικών Σωματικά Κακοποιημένων Παιδιών ELIZA και ασχολείται με τη διαχείριση των ασυνόδευτων, παραμελημένων και κακοποιημένων παιδιών της Γ΄ Παιδιατρικής.

Δέσποινα Τράμμα

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής-Παιδ.Νεφρολογίας ΑΠΘ, Δ΄ Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παπαγεωργίου

Αποφοίτησε από το Ιατρικό Τμήμα της Σχολής Επιστημών Υγείας του Α.Π.Θ. το 1989 με βαθμό «Άριστα» (9, εννέα). Απέκτησε την ειδικότητα της Παιδιατρικής το 1997 και ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ της Ιατρικής το 2004, με βαθμό «Άριστα». Μετεκπαιδεύτηκε στην Παιδιατρική Νεφρολογία σε Παιδονεφρολογικές μονάδες της Ελλάδας και του εξωτερικού (Clinical fellowship in the Department of Nephrology at Birmingham's Children Hospital, NHS Foundation, UK). Το 2006 εκλέχθηκε μέλος ΔΕΠ ΑΠΘ, όπου από το 2018 υπηρετεί στο βαθμό της Αναπληρώτριας Καθηγήτριας Παιδιατρικής. Συμμετείχε στο Εθνικό Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Νοσοκομειακών Γιατρών για τη Διαχείριση Περιστατικών Σωματικά Κακοποιημένων Παιδιών ELIZA το 2016, και ως ομιλήτρια σε αντίστοιχη εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στη Θεσσαλονίκη τον Σεπτέμβριο του 2016. Είναι υπεύθυνη για την ενημέρωση φοιτητών και ειδικευόμενων ιατρών στην Παιδιατρική για τη Διαχείριση Περιστατικών Σωματικά Κακοποιημένων Παιδιών στη Δ΄ Παιδιατρική Κλινική ΑΠΘ.

Αλέξανδρος Πάνος

Παιδίατρος, Νοσοκομείο Παίδων «Π. & Α. Κυριακού», Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΛΙΖΑ

Ο Αλέξανδρος Πάνος γεννήθηκε στην Αθήνα και ολοκλήρωσε τις σπουδές του στην Ιατρική Σχολή του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης το 2009. Ειδικεύτηκε στην παιδιατρική στην Β΄ Παιδιατρική Κλινική του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών στο Γενικό Νοσοκομείο Παίδων «Παναγιώτη και Αγγλαίας Κυριακού», από όπου και έλαβε τίτλο ειδικότητας παιδιατρικής το 2018. Από το 2019 έως το 2020 κατείχε θέση Ακαδημαϊκού Υποτρόφου και από το 2020 θέση επικουρικού Παιδίατρου. Εργάζεται στην Μονάδα Φροντίδας για την Ασφάλεια του Παιδιού της Β΄ Παιδιατρικής Κλινικής ΕΚΠΑ. Είναι υποψήφιος διδάκτορας της Ιατρικής Σχολής ΕΚΠΑ με θέμα την «Ανίχνευση πρώιμων παραγόντων κινδύνου για την ασφάλεια των παιδιών». Στα ειδικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η προαγωγή της υγείας και της ασφάλειας του παιδιού, η κοινωνική παιδιατρική, η αντιμετώπιση και η πρόληψη της κακοποίησης του παιδιού.

Ανδρέας Καλαμπαλίκης

Μαιευτήρας / Γυναικολόγος · Νοσοκομείο «Αλεξάνδρα», Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ο Ανδρέας Καλαμπαλίκης αποφοίτησε το 2011 από την Ιατρική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ). Τον Ιούνιο του 2020 έλαβε τον τίτλο ειδικότητας της Μαιευτικής και Γυναικολογίας και από τον Οκτώβριο του 2020 είναι εξειδικευμένος στην Παιδική και Εφηβική Γυναικολογία στην Α΄ Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική του ΕΚΠΑ. Το 2020 έλαβε τον Μεταπτυχιακό Τίτλο Σπουδών στην «Αναπαραγωγική-Αναγεννητική Ιατρική» του ΕΚΠΑ. Από τον Οκτώβριο του 2019 είναι υποψήφιος Διδάκτωρ του ΕΚΠΑ με θέμα «Σεξουαλική κακοποίηση: Αντίληψη, Αντιμετώπιση και Διαχείριση περιστατικών». Είναι πιστοποιημένος εκπαιδευτής Εξειδικευμένης Υποστήριξης Ζωής Ενηλίκων (ALS), Νεογνών (NLS) και Εγκύων (ALSO).

Λίνα Μιχαλά

Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδικής και Εφηβικής Γυναικολογίας ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Η Λίνα (Σταυρούλα) Μιχαλά σπούδασε στην Ιατρική Αθήνας και ειδικεύθηκε επί δεξιά σε πανεπιστημιακά νοσοκομεία του Λονδίνου. Από το 2007 εργάστηκε στο νοσοκομείο UCLH ως Clinical Fellow και Consultant Παιδικής και Εφηβικής Γυναικολογίας. Είναι υπεύθυνη του τμήματος Παιδικής και Εφηβικής Γυναικολογίας στην Α΄ Μαιευτική και Γυναικολογική Κλινική, στο ΓΝΑ Αλεξάνδρα (Πιστοποιημένο κέντρο εκπαίδευσης IFEPAG). Είναι Fellow του Βασιλικού Κολλεγίου Μαιευτήρων και Γυναικολόγων, Διδάκτωρ της ιατρικής σχολής του ΕΚΠΑ και Επίκουρη Καθηγήτρια Μαιευτικής Γυναικολογίας στο ίδιο πανεπιστήμιο. Έχει συγγράψει πολυάριθμα επιστημονικά άρθρα και κεφάλαια, ενώ είναι τακτικά προσκεκλημένη ομιλήτρια σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια. Μιλάει Αγγλικά, Γαλλικά, Ισπανικά, Ιταλικά και Γερμανικά.

Κωνσταντίνος Κάτσος

Ιατροδικαστής, Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Κωνσταντίνος Κάτσος γεννήθηκε το 1985 και αποφοίτησε από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων του 2010. Ασκήθηκε ως ειδικεύομενος ιατρός στο Εργαστήριο Παθολογικής Ανατομικής του Γ.Ν.Α. «Αλεξάνδρα» και στο Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α. Από το 2016 κατέχει τον τίτλο της ιατρικής ειδικότητας της Ιατροδικαστικής. Είναι διδάκτωρ της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α., με θέμα διδακτορικής διατριβής «Κλινική ιατροδικαστική εξέταση: Μελέτη των σωματικών κακώσεων σε περιστατικά καταγγελλόμενων σωματικής βίας». Από το 2019 υπηρετεί ως Ιατροδικαστής – Ακαδημαϊκός Υπότροφος στο Εργαστήριο Ιατροδικαστικής και Τοξικολογίας της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.

Αλεξάνδρα Σολδάτου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Β' Παιδιατρική Κλινική ΕΚΠΑ, Νοσοκομείο Παίδων «Π.&Α.Κυριακού», Υπεύθυνη Μονάδας Φροντίδας για την Ασφάλεια των Παιδιών, Επιστημονικός Συνεργάτης ΕΛΙΖΑ

Η Αλεξάνδρα Σολδάτου αποφοίτησε με Άριστα από την Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ. Ειδικεύθηκε στην Παιδιατρική στο University of Iowa, ΗΠΑ, και έλαβε το δίπλωμα American Boards of Pediatrics. Μετεκπαιδεύθηκε στο Great Ormond Street Hospital στο Λονδίνο και ακολούθως ολοκλήρωσε την διδακτορική της διατριβή στην Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ. Επισκέφθηκε το Child Abuse Program του Yale University με υποτροφία του State Department. Έχει λάβει υποτροφία από το ίδρυμα Fulbright για την εκπόνηση ερευνητικού προγράμματος πρόληψης της κακοποίησης των παιδιών στο Yale University. Είναι εταίρος της Αμερικανικής Ακαδημίας Παιδιατρικής και μέλος του Ray E. Helfer Society.

Ηλέκτρα Κουτσούκου

Δρ. Δικαιωμάτων Παιδιού, Δικηγόρος, Επιστημονικός Συνεργάτης Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Η Δρ. Ηλέκτρα Κουτσούκου, Δικηγόρος, σπούδασε νομικά στην Ελλάδα, τη Γερμανία και την Αυστρία και εξειδικεύθηκε στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών. Διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και έχει διδάξει στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στη Διεθνή Ολυμπιακή Ακαδημία, στη Σχολή Αξιωματικών της Ελληνικής Αστυνομίας κ.α. Οι δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν πλήθος άρθρων σε ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά, καθώς και τις μονογραφίες «Νομική Προστασία του παιδιού στην Ελλάδα» (Νομική Βιβλιοθήκη, 2013) και «Κοινωνική προστασία στη σύγχρονη Ελλάδα: παιδική ηλικία και οικογένεια» (Σιδέρη, 2019). Επίσης, συμμετείχε στη μονογραφία «Το εγκληματικό φαινόμενο στην Ελλάδα σήμερα» (Παπαζήση, 2016), ενώ συνεπιμελήθηκε το βιβλίο "Εμπειρίες του Κυβερνοχώρου". (Σιδέρης, 2018). Συμμετέχει σε συνεργασία του ΕΛΙΖΑ με τα Πανεπιστήμια Yale, Iowa και την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, που αφορά στην προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών, ενώ έχει συνεργαστεί με το ΕΚΚΕ, το ΙΥΠ, τη ΓΤΝΓ, το Ι.Ε.Π. Έχει συμμετάσχει ως εισηγήτρια, για ζητήματα παιδικής κακοποίησης, σε επιμορφώσεις δικαστικών λειτουργιών, υπό την αιγίδα της Εισαγγελίας του Αρείου Πάγου, ιατρών, εκπαιδευτικών, αστυνομικών κ.α.